

Тема уроку : Нерівномірність економічного розвитку субрегіонів Африки. Особливості їх участі в міжнародному поділі праці . Зв'язки України з країнами Африки.

Мета: актуалізувати знання про субрегіони Африки та найбільші країни, дослідити історико-географічні особливості розвитку країн Африки та сучасну політичну карту Африки; охарактеризувати нерівномірність економічного розвитку субрегіонів Африки. Особливості їх участі в міжнародному поділі праці . Зв'язки України з країнами Африки. вдосконалювати навички роботи з картами, аналізувати статистичні данні; виховувати інтерес до предмету. Обладнання: фізична карта Африки, політична карта Африки, політична карта світу, а підручники.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

II. Актуалізація опорних знань і умінь учні

III. Мотивація навчальної та пізнавальної діяльності учнів

IV. Вивчення нового матеріалу

1.Розповідь вчителя.

1. Нерівномірність економічного розвитку субрегіонів Африки визначають декількома чинниками. По-перше, значну роль відіграють ***природні умови та ресурси, які створюють певне територіальне середовище.*** Люди, де б вони не мешкали, повинні працювати. Отже, наявність сприятливих природних умов визначає проживання в тому чи іншому регіоні людей, які починають розвивати господарську діяльність. По-друге, у місцях, де виявлені й ***видобуваються ті чи інші мінеральні ресурси,*** теж виникають зони економічної активності. Значну роль у розвитку економіки відіграє **вигідне географічне положення регіону.** Щодо цього в Африці перевага належить приморським регіонам та острівним країнам і територіям.

За допомогою політичної карти світу назвіть країни Африки, що не мають виходу до океанів і морів. Поясніть, як впливає на розвиток цих країн їхня ізолюваність від моря.

Економіка розвивається за допомогою багатьох інших чинників, наприклад ефективного управління державою, рівня корупції, освіти й культури населення, національних традицій. В Африці також значний вплив на розвиток економіки мають військові конфлікти, тероризм тощо.

Найвищий рівень економічного розвитку має субрегіон **Південна Африка.**

Саме тут розміщена найрозвинутіша країна материка ПАР. Загалом у цьому субрегіоні найсприятливіші в Африці природні умови для життя й господарської діяльності людини та величезні запаси мінеральних ресурсів, що створюють об'єктивну базу для розвитку всіх галузей економіки. Саме в ПАР найбільше розвинені всі три сектори економіки, насамперед третинний.

Первинний сектор : с/г- вівчарство; рибне господарство; видобування – алмази, золото, платина , уран.

Вторинний сектор : кольорова металургія(мідь, нікель, цинк, свинець), машинобудування, хімічна промисловість, легка, харчова.

Друге місце за рівнем економічного розвитку в цілому належить субрегіону **Північна Африка**. Надзвичайно вигідне економіко-географічне положення дає можливість розвивати взаємовигідне співробітництво з Європою. Субрегіон характеризується значною соціально-економічною самобутністю, де арабське населення впродовж багатьох століть пристосовувалося до екстремальних умов життя та господарської діяльності в умовах пустелі. Великі запаси енергоносіїв створюють у субрегіоні умови для економічного зростання, а значна історико-культурна спадщина — для розвитку третинного сектора економіки.

Наприклад, в Алжирі будують лікувальні комплекси з використанням 70 термальних джерел , що створить понад 2 тис. додаткових робочих місць для місцевого населення.

Первинний сектор: с/г – цитрусові, бавовник, фініки, рибне господарство; видобувна – нафта, природний газ, фосфорити.

Вторинний сектор: виробництво нафтохімічної та хімічної продукції (добрива) , електротехніка, легка , харчова промисловості.

Третинний сектор : туризм, транспорт (Суецький канал)

Західна Африка теж має дуже вигідне географічне положення й природні ресурси для розвитку економіки. Неприятливим для життя є вологий екваторіальний та субекваторіальний клімат, поширення мухи цеце, СНІДу й інших небезпечних інфекційних хвороб серед населення.

Первинний сектор : с/г – кава, какао, фрукти, бавовник, арахіс; лісове господарство; видобувна: нафта, природний газ, залізна руда, марганець, алмази, уран, фосфорити.

Вторинний сектор : чорна, кольорова металургія, виробництво нафтопродуктів, каучуку.

Східна Африка теж має вигідне географічне положення. Тут переважають сприятливі природні умови й багаті природні ресурси. Величезних збитків економіці завдають політична нестабільність у регіоні, військові конфлікти та тероризм, мільйони біженців, пірати Сомалі. У цілому субрегіон має значні потенційні можливості для власного господарського розвитку. Найбільшою мірою це стосується подальшого освоєння території для розвитку власної енергетики та третинного сектора економіки, а в ньому — рекреації й туризму.

Первинний сектор: с/г – кава, чай, фрукти, овочі, ваніль, квіти; рибне господарство; видобувна – золото, платина, олово, мідні руди, нафта.

Вторинний сектор : електроенергетика, кольорова металургія(мідь, нікель), нафтопереробна, легка, харчова промисловості.

Найнижчий рівень економічного розвитку характерний для субрегіону **Центральна Африка**. Головна причина полягає в тому, що ці країни віддалені від морів та океанів. В історичному сенсі субрегіон почав розвиватися найпізніше, хоча й найбільше зберіг власну самобутність. Саме тут знаходяться найбільш бідні країни материка та світу: Чад, ЦАР, Південний Судан з його майже постійними військовими діями.

Первинний сектор : с/г – кава, какао, бавовник; лісове господарство; видобувна – нафта, алмази, золото, уран.

Вторинний сектор : кольорова металургія, виробництво нафтопродуктів. Легка, харчова промисловості.

2. Особливості участі окремих субрегіонів Африки в міжнародному поділі праці визначає різний рівень їхнього економічного розвитку й структура господарства. У цілому всі субрегіони Африки постачають на світовий ринок продукцію гірничодобувної промисловості. Щоправда, кожна частина Африки робить у це власний внесок. Північна та Західна Африка поставляють нафту й газ, Південна та Західна — золото, алмази й дорогоцінне каміння. Центральна Африка постачає мідну руду. Майже скрізь видобувають руди кольорових металів.

Північна та Південна Африка експортують у великих кількостях плоди цитрусових дерев, виноградні вина, тютюн. Країни Західної та Східної Африки постачають на світовий ринок какао-боби, каву, бавовник, тропічну деревину тощо. Узагалі Тропічна Африка відома у світі як постачальник, окрім кави та какао, також арахісу, натурального каучуку, пальмової олії, чаю та спецій.

3. Зв'язки України з країнами Африки. На міжнародному ринку товарів і послуг африканські країни й Україна не є конкурентами, що створює особливе підґрунтя для подальшого розвитку їхніх відносин.

У цілому Україна має значне позитивне торговельне сальдо з цим материком. Майже 40 країн Африки підтримують постійні торговельно-економічні та науково-технічні зв'язки з нашою державою. Основними торговими партнерами України впродовж багатьох років є Єгипет, Ліберія, Гвінея та Марокко. З Африки Україна отримує переважно продукти тропічного землеробства (банани, каву, рис, арахіс, какао-боби), боксити й інші руди, шлаки та золу. Натомість до країн цього материка ми відправляємо різноманітну промислову продукцію (чорні метали, залізничні локомотиви, машини, обладнання, хімікати та мінеральні добрива) і продовольство (молочну продукцію, зернові, пшеницю та ячмінь, олію, майонез).

V. Закріплення нових знань і умінь учнів

1. Охарактеризуйте причини нерівномірного економічного розвитку країн регіону.

2. Поясніть особливості економічного розвитку кожного із субрегіонів Африки.

3. Знайдіть на політичній карті Африки країни, що мають найвищі показники економічного розвитку. Яке підґрунтя для цього має кожна з цих країн?
4. Чи можна встановити конкретну спеціалізацію окремих субрегіонів Африки? Яку саме?
5. Назвіть перспективні, на вашу думку, сфери співробітництва України з країнами Африки.
6. Яку з країн Африки ви хотіли б відвідати

VI. Підсумок уроку

Територіальна нерівномірність економічного розвитку країн Африки визначається декількома чинниками: природні умови та ресурси, географічне положення, ефективність управління державою, рівень корупції, освіти та культури населення, військові конфлікти, тероризм, національні традиції. У кожному із субрегіонів Африки є як найвідсталіші країни, так і ті, що демонструють повільний розвиток економіки. Найбільш потужно розвиваються регіони Північної та Південної Африки. Найнижчий рівень економічного розвитку характерний для субрегіону Центральна Африка. У міжнародному поділі праці країни Африки посідають місце постачальників на світовий ринок продукції гірничодобувної промисловості (переважно рудної та паливної сировини) і продукції тропічного сільського господарства, переважно рослинництва.

На міжнародному ринку товарів і послуг африканські країни й Україна не є конкурентами, що створює підґрунтя для подальшого розвитку відносин: торговельно-економічних і науково-технічних зв'язків, військово-технічного співробітництва. Крім того, Україна бере активну участь в операціях ООН щодо підтримання миру на цьому континенті.

VII. Домашнє завдання

Опрацювати § 41

Конспект вивчити